

KIN *komt eraan!*

Klimaatverandering wordt volop onderzocht, maar in de praktijk verandert er te weinig. Dit inzicht leidde tot het Klimaatonderzoek Initiatief Nederland (KIN). Een initiatief dat het klimaatgerelateerd onderzoek in Nederland wil verbinden, verdiepen en verbreden, om transitie van onze systemen te versnellen. Waarvoor staat KIN precies, en hoe staat het met de oprichting ervan? Aan het woord zijn KIN-kartrekkers Ellen Weerman en Reint Jan Renes.

De huidige wetenschap is niet altijd ingericht op het teweegbrengen van grootse veranderingen, vertelt Ellen Weerman, lector Klimaatrobuuste landschappen aan HAS green academy. 'We concurreren met elkaar, waardoor we minder leren en er overlappingen ontstaan. Ook onderzoeken we meestal maar een deel van een probleem, waardoor systemen niet noodzakelijk veranderen. Een groeiend aantal wetenschappers en instituten wil meer bereiken met hun werk. Ze willen dat het aansluit op de resultaten van anderen, en effect heeft in de samenleving. Hiervoor zijn ze bereid heel anders te werken. En om zich aan te sluiten bij KIN.'

AANSLUITEN OP DE SAMENLEVING

Stel, je wil de ideale windturbine bouwen, waarmee de hele wereld schone energie kan opwekken. Je sleutelt net zo lang tot je een geschikte turbine hebt. Geweldig! Maar veroorzaak je hiermee een systeemtransitie? Waarschijnlijk niet, denkt Reint Jan Renes, gedragswetenschapper en lector Psychologie voor een Duurzame Stad aan de Hogeschool van Amsterdam (HvA). 'Issues met ruimtelijke ordening, onwillige burgers, schade aan de natuur – je ontwerp kan op tal van obstakels sneuvelen. Om dichterbij een totaaloplossing te komen, moet je je veel breder oriënteren. Betrek een socioloog, een bioloog en een kenner van burgervraagstukken. Wat vinden zij dat je project nodig heeft? De kunst is om samen tot iets te komen dat op zo veel mogelijk manieren aansluit op de samenleving.'

VAN THEORIE NAAR PRAKTIJK

Weerman werd vorig jaar uitgenodigd voor een adviesrol bij het ontwerp van het KIN-programma. 'Toen die oproep kwam, dacht ik: ja dat is echt nodig. We moeten onderzoeken niet opnieuw uitvoeren, maar vooral samenbren-

gen en kijken hoe we ze kunnen toepassen in de praktijk. Ook Renes werd benaderd door KIN, om aan de plannen te schrijven voor Pact, het onderdeel van KIN dat over netwerken en samenwerken gaat. 'Ik raakte er steeds nauwer bij betrokken. De HvA maakt anderhalve dag per week vrij voor mijn werk voor het KIN, dus zij financieren het. Een mooi voorbeeld van hoe de steun van alle kanten komt.'

'De laatste maanden zijn we bezig om hogescholen aan te haken', vervolgt Renes. 'Het enthousiasme is groot, dus we raken duidelijk een snaar. De betrokkenheid van hogescholen is superbelangrijk. Praktijkdenken zit in hun DNA, en hiermee geven ze onderzoek betekenis in de samenleving. Precies waar KIN ook op uit is.' Weerman: 'We moeten zoveel mogelijk opleidingen aanhaken. Ook universiteiten en mbo-instellingen, het voortgezet onderwijs en zelfs basisscholen. Hoe vroeger we jongeren leren over en betrekken bij duurzaamheid, hoe meer we er later van profiteren.'

OP ALLE VLAKKEN LATEN KLOPPEN

Systemische verandering is een gemeenschappelijk vraagstuk, waarbij publiek, privaat en civiel tegelijk moeten gaan bewegen en samenwerken. Als metafoor denkt Renes vaak aan een Rubik's Cube. 'Je kunt je enorm concentreren op één vlak van de kubus, maar daarmee los je de puzzel niet op. Hoe kun je er nou aan draaien, zodat de kleuren op alle vlakken bijeenkomen? Dát is onze opdracht.' Weerman: 'Ja en hoe we die kubus op moeten lossen, dat weten we nu nog niet. Alles draait om het proces. We zoeken dit niet uit in een geïsoleerde omgeving, maar betrekken alles en iedereen.'

ONTDEKKEN WIE WE ZIJN

In hoeverre hebben we het met zo'n alomvattende benadering nog over klimaatwetenschap? 'Dat is het interessante', vertelt Renes met een lach. 'We zoeken inderdaad de grenzen op en weten niet precies waar we uitkomen. Dat politieke mechanismen hierbij ook een rol spelen, ligt voor de hand.' KIN is nog in oprichting,

“
Hoe kun je nou aan een Rubik's Cube draaien, zodat de kleuren op alle vlakken bijeenkomen? Dát is onze opdracht

benadrukt hij, en veel is nog ongedefinieerd. 'Dankzij geld van NWO kunnen we na de zomer al de eerste projecten opstarten. Maar het is nog te vroeg om te zeggen wat voor projecten dat precies gaan worden.'

We zijn vooral bezig om de organisatie op te zetten, voegt Weerman toe. 'En we groeien snel. Zo zijn er vanuit ZonMw, NWO, Regieorgaan SIA en KNAW mensen vrijgemaakt om ons te ondersteunen. Vorige zomer 26 mensen, inmiddels al ruim het dubbele. Dat gaat doorwerken in de praktijk. Hoe meer mensen zich aansluiten, hoe meer invloed we hebben op de systemen die klimaatverandering in de hand werken.'

DE LOODGIETERS VAN DE WETENSCHAP

Wat KIN vooral bijzonder maakt is het uitgangspunt, vindt Renes. 'De complexe systeemvragen waarmee de praktijk worstelt staan centraal. Wetenschappers uit verschillende disciplines moeten samen met het werkveld op zoek naar antwoorden. Met als extra opdracht deze antwoorden om te zetten in concrete, haalbare oplossingen, waarmee we de systeemtransitie daadwerkelijk versnellen. Dit vraagt om een loodgietersmentaliteit van alle betrokkenen: dat we pas stoppen als de lekkage verholpen is.'

ELLEN WEERMAN
Lector Klimaatrobuuste landschappen

REINT JAN RENES
Lector Psychologie voor een duurzame stad

“
KIN vraagt om een loodgietersmentaliteit: dat we pas stoppen als de lekkage verholpen is

